

UCC: 330.322

Formation of personnel management system on the agro-industrial complex enterprises.

O.L.Matviyenko, T.G.Gapchak

Vinnitsia State Agrarian University

Theoretical aspects of personnel management on the ground of basic methods of personnel selection systematization are considered. The peculiarities of personnel management system on the enterprises of agro-industrial complex are shown. The system of specialists selection which takes into account the main requirements of personnel selection is proposed.

УДК: 338

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ФОРМУВАНЬ
У ЦУКРОБУРЯКОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ**

Мироненко М.Ю., аспірант

ННЦ Інститут аграрної економіки

Головним завданням сільського господарства є забезпечення населення продуктами харчування, а переробної промисловості сировиною. Переважна кількість сільськогосподарської продукції їде на переробку. У даній ситуації сільське господарство виступає в ролі виробника та постачальника сировини, а подальше доведення продукції до споживчих якостей, переробку, зберігання та реалізацію населенню переймають на себе інші галузі. Такий процес спеціалізації ускладнює взаємовідносини між сільським господарством та іншими галузями, ставить ефективність сільськогосподарського виробництва в залежність від суміжних виробництв.

У зв'язку з цим виникають об'єктивні передумови для безпосереднього об'єднання сільського господарства з промисловими підприємствами. Воно ґрунтується на спільності завдань щодо виробництва кінцевого продукту, який буде реалізований споживачеві. Такий процес об'єднання називають вертикальною інтеграцією.

Взаємозв'язок галузей народного господарства, які беруть участь у виробництві сільськогосподарської сировини, її заготівлі, переробці, зберіганні, транспортуванні, збуті, виробництві засобів виробництва та їх обслуговуванні, й визначає агропромислову інтеграцію.

Організація інтеграційних формувань сприяє швидкому проходженню всіх стадій виробництва, зменшуються втрати продукції, підвищується ефективність використання всіх виробничих ресурсів. Інтеграція є також стимулом для науково-технічного прогресу, оскільки вимагає вдосконалення існуючої та розробки нової техніки, технології, форм організації виробництва і праці.

У практиці господарювання аграрно-промислового комплексу країни існують такі форми аграрно-промислової інтеграції: агропромислові підприємства та агрофірми, виробничі агропромислові об'єднання й комбінати, науково-виробничі об'єднання [1].

Організація цукробурякового виробництва, повинно постійно і послідовно адаптуватися к динамізму зовнішнього середовища сучасної ринкової економіки. Конкурентне становище ринку пред'являє жорсткі вимоги до здатності підприємств змінюватись і оновлюватись. Перспективним засобом динамічної адаптації підприємств і організацій полягає у розвитку внутрішньовиробничої структур, а також у розширенні зовнішніх форм та масштабів кооперування з бізнес-агентами (постачальниками, споживачами, посередниками).

Виробництво, за своїм змістом, представляє складну динамічну систему в якій присутня і взаємодіє технологічна, економічна і соціальна підсистеми. Реалізація всіх зазначених елементів визначається управлінською діяльністю, яка приводить ці підсистеми в дію, так наприклад технологічна підсистема забезпечує виробництво продукції, а економічна підсистема включає господарський механізм, що забезпечує виробниче функціонування та реалізацію економічних інтересів товаровиробника.

Складна динамічна система цукробурякового виробництва в логістичній основі передбачає поєднання бурякосійних господарств і цукропереробних підприємств [1, 2].

Реформи проведені в аграрно-промисловому комплексі України показують розрізненість організаційно-економічну, механічну та технологічну. В минулому АПК трималося на адміністративному ресурсі, практично завжди ігноруючи закони економіки, а сьогодні держава припускає іншу крайність – дикий ринок, якій остаточно руйнує систему взаємовідносин між виробником цукрових буряків і підприємствами що їх переробляють.

На практиці апробовані дві форми співпраці сільськогосподарських організацій та цукрових заводів. Перша форма відповідає доринковому періоду в умовах розподільних відносин, коли за кожним цукровим заводом закріплювались бурякосійні господарства в межах його сировинної зони. В даному випадку використовується простий товарообмін, що регулюється державними цінами на сировину. Умови поставок сировини відображалися в договорі. В ринкових умовах така форма ведення бізнесу у повному об'ємі неприйнятна.

Другий варіант використовує товарну форму обміну на давальницькій основі, при якій кінцевий результат переробки буряків – цукор з давальницьких буряків розподіляється між учасниками в заздалегідь передбачених обсягах. Така форма взаємовідносин сторін характеризується більш низьким рівнем рентабельності реалізації буряків по відношенню з рентабельністю продажу цукру, що пояснюється більш вигідними бізнес-позиціями переробних підприємств у порівнянні з бурякосійними господарствами та диспаритету цін реалізації бурякової сировини і кінцевої продукції цукрових заводів через відсутність партнерських відносин між учасниками аграрно-промислового комплексу.

В результаті проведених аналітичних досліджень бурякосійних господарств Вінницької області (табл.1) дозволяють констатувати, що:

- важливою причиною збиткового та низькорентабельного виробництва цукрових буряків є існуюча система розрахункових відносин з цукровими заводами;

- при використанні давальницької програми переробки цукрових буряків скорочується період отримання господарствами виручки в грошовому еквіваленті, але й при цьому скорочується її розмір.

Після переходу цукрових заводів в акціонерну власність на практиці почали застосовуватись нові форми співробітництва бурякосійних господарств та переробних підприємств. Вони мають прояв в тому, що цукрові заводи, які зацікавлені в розвитку сировинної бази, використовують часткову попередню оплату сировини в якості інструменту розвитку та залучення успішно функціонуючих і перспективних бурякосійних господарств. Проте, відсутність оптимальних розрахункових взаємовідносин між зазначеними учасниками в умовах усунення держави від ролі економічного регулятора цукробурякового виробництва знижує ефект попереднього фінансування. Використовуючи тільки зазначені засоби, поставлену мету розвитку сировинної бази переробних підприємств не можна досягти у повному обсязі на практиці.

Таблиця 1.

Економіко-фінансові показники діяльності окремих бурякосійних господарств Крижопільського району Вінницької області, 2005 р.

Господарства	Прибуток (збиток), тис.грн.	у розрахунку на 1ц			Рівень рентабельності, %
		Затрати праці, люд.год.	Повна собівартість, грн.	Ціна реалізації, грн.	
ЗАТ ПК "Поділля"	27250	1,3	16,05	21,50	34
СТОВ "Кряж ІК"	-246,5	0,8	28,40	22,82	-19,6
СТОВ "Кряж -Агро"	541,5	0,5	13,75	22,12	61
СТОВ "Красносілка"	11,1	0,9	21,76	22,02	1
СТОВ "Савчино"	30,3	0,5	15,39	20,38	32

Кризова ситуація в бурякосійних підприємствах відтворюється в вигляді систематичного недотримання агротехніки виробництва цукрових буряків. Безпосередньо слід вказати на непродуктивну схему сівозміни, яка практично звелася до монокультури, що є одночасно і причиною і наслідком кризового становища буряківництва. Самий шкідливий наслідок цього – виснаження ґрунтів, які нездатні давати великі врожаї коренеплодів. Економічно та агротехнічно доцільна схема сівозміни, яка позитивно показала себе в інші часи,

чотири – п'ятипільну сівозміну, при якій частка буряків знаходиться на рівні 20-25%. Проте, сьогодні така схема стала практично недосяжною в системі відносин, що склалися в АПК. При дотриманні сприятливих сівозмін підвищується урожайність цукрових буряків, одночасно забезпечується виробництво інших потрібних сільськогосподарських культур: кормових трав, бобових і злакових культур, кукурудзи. Саме для реалізації цієї можливості необхідно, щоб уся вироблена сільськогосподарська продукція знаходила вигідний збут.

В інтеграційній системі “бурякосійні сільськогосподарські підприємства (БСП) – бурякопереробні промислові підприємства (БПП)” присутня об'єктивна основа максимізації загальної ефективності, яка досягається за найбільшого виробітку кінцевого продукту – товарного цукру з одиниці площі посів цукрових буряків і при найменших затратах засобів в суміжних галузях. Тобто максимум ефективності інтеграційної системи, може бути представлений тільки доходністю, через взаємовигідне використання економічних потенціалів буряківництва та переробної промисловості.

На практиці у цукробуряковому виробництві існують і постійно виникають міжгалузеві протиріччя, які виникають внаслідок відсутності механізму і схеми суміжності галузей та поєднання інтересів суб'єктів кожної галузі, що можуть входити в інтеграційну систему. По-перше, не працює науково-обґрунтована, ефективна міжгалузєва кооперація. Причиною цієї ситуації можна назвати диспаритет цін та його руйнуючу дію на економіку суб'єктів інтеграційної системи. Цінове протиріччя в умовах недостатньо розвинутого конкурентного середовища в цукробуряковому виробництві, викликає прагнення приховати або надати недостовірну нормативну і фактичну виробничу інформацію. Такій підхід не сприяє створенню умов для розвитку взаємовигідних партнерських відносин.

Для досягнення мети результативного управління цукробуряковим виробництвом в інтеграційній системі, з підвищенням рівня її захисту від загроз зовнішнього середовища, необхідно визначення умов для гнучких взаємовигідних стратегічних альянсів, договірних відносин різного ступеня зближення та проникнення.

Подоланню розрізненості буде сприяти система економічних зв'язків і відносин між учасниками інтеграційного формування, за яких досягається обопільна вигода. Основою об'єднання повинна бути взаємна зацікавленість сторін як в джерелі поповнення ресурсі яких не вистачає, а об'єднуючою метою – збільшення загального продукту і росту загального доходу учасників інтеграційної системи. Джерелами поповнення ресурсів, засобів і можливостей в першу чергу можуть бути:

- можливість фінансування програм відновлення агротехніки і культури буряківництва. Участь переробних підприємств фінансуванні буряківництва дозволить збільшити поставки цукрових буряків і вміст цукру в них, дозволить більш повно використовувати виробничі потужності і отримувати більше кінцевого продукту;

- подолання сезонності у використанні людських ресурсів і на цій основі реалізувати можливості, щодо економії праці і рішення ряду соціальних програм в рамках інтеграційної системи. Саме об'єднання частини персоналу з більш широким спектром спеціалізації здатна вирішити проблему сезонності праці, поліпшити соціальне положення працівників та знизити затрати виробництва;

- економія транспортних ресурсів та їх об'єднання. Умови інтеграції і партнерства можна представити у вигляді схеми (рис.1), яка відображає два рівні інтеграції. Перший рівень інтеграції показує зону формування інтегрованих виробничих систем та стратегічних союзів. Другий рівень інтеграції показує можливості виробничої інтеграції на базі використання побічних та супутніх продуктів, а також відходів спільного господарського процесу. На їх основі можна створювати нові кооперативні зв'язки, інтеграційні формування, стратегічні союзи.

Багатогранний комплекс зв'язків і відносин між економічними агентами в наведеній схемі інтеграційного простору містить у собі великий позитивний потенціал можливостей, а саме:

- добровільне об'єднання господарюючих агентів при збереженні ними господарської самостійності і права юридичної особи. При цьому важливо, щоб в основу створення подібної кооперації був покладений ринковий підхід: економічне партнерство, тендерна основа кооперативних відносин, гнучкість зв'язків;

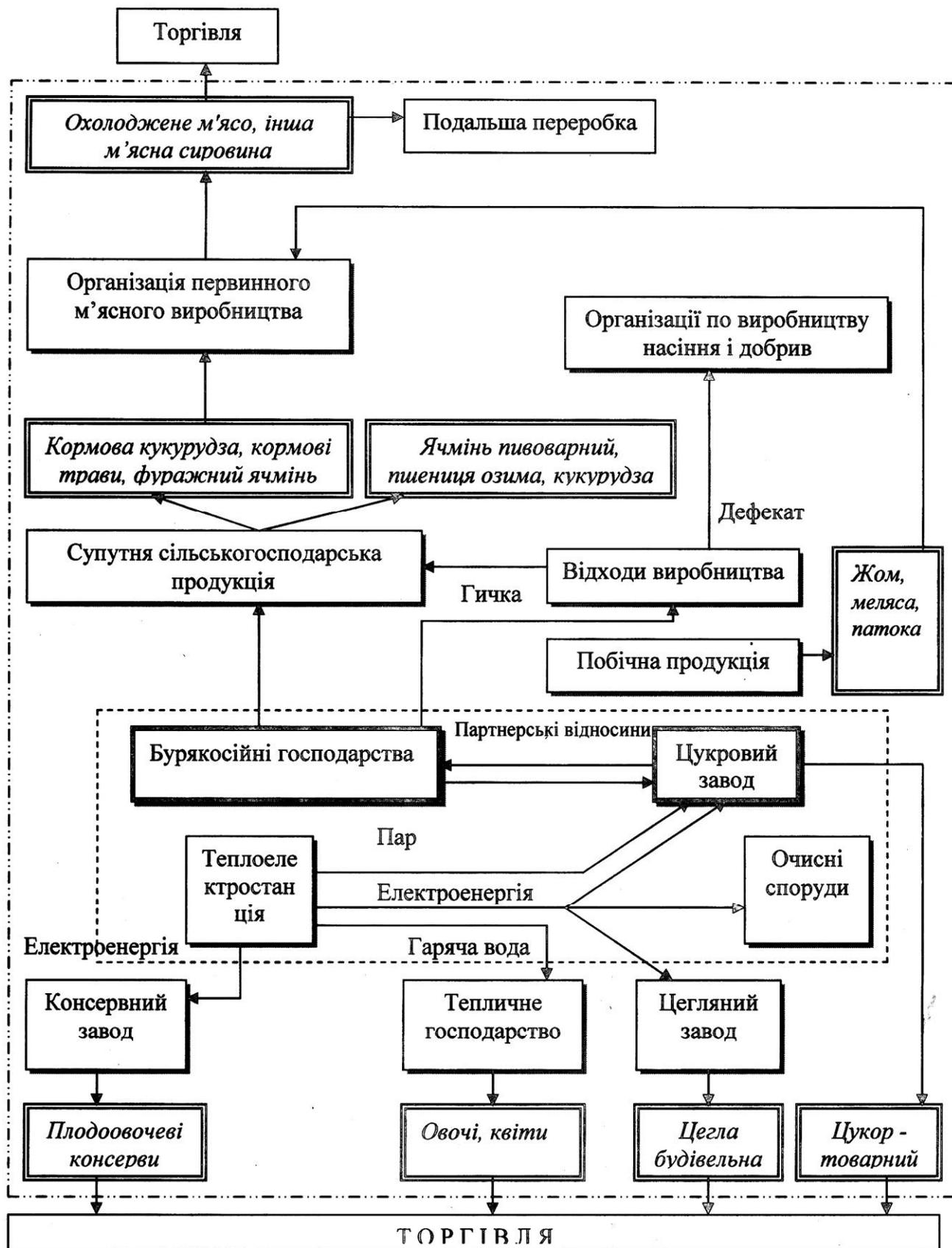

Рис. 1. Простір формування інтегрованих виробничих систем та стратегічних союзів: - - - - - – перший рівень інтеграції; - - - - - – другий рівень інтеграції

- взаємна відповідальність з кінцеві результати сприяє адаптації спільного виробництва до ринкових умов і формує сучасний ринок з механізмами регуляції і саморегуляції.

Реалізація зазначених можливостей буде в значному ступені сприяти подоланню збитковості і підвищенню доходності не тільки бурякосійних господарств та цукрових заводів, але й інших суміжних виробництв цукробурякового виробництва.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Заєць О.С. Сахарная промышленность Украины: становление, развитие, реструктуризация – К.: Наукова думка, 2001. – 325 с.

2. Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Лісостепу України / Ред. колегія: Н.В. Зубець та інші. – К.: Логос, 2004. – 776 с.

UCC 338.1

In work the question of efficiency of the integration formings is examined in an agroindustrial complex in the production of sugar beets. Problems and strategic prospect of production of sugar beets are studied.

СУТНІСТЬ І ПЕРЕДУМОВИ НАРОЩУВАННЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

Сисоєва Т.П.

директор Департаменту контролю за фінансовими установами
та операціями у сфері ЗЕД

В даній статті проведено дослідження експортного потенціалу регіонів України, обґрунтовано поняття „експортний потенціал”, здійснено трактування змісту і сутності даної категорії, визначено логічну схему процесу його розвитку.

На сучасному етапі розвитку в Європі регіони стають об'єктами зовнішньоекономічних відносин. У зв'язку з цим все більша увага має приділятися нарощуванню експортного потенціалу як основі розвитку конкурентноздатного виробництва.